

Flytt av grindstolpe vid Glanshammars kyrka

L1980:7461, Glanshammars kyrka 1:1, Örebro kommun, Närke
Ebba Knabe

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översigtskarta över Örebro län med platsen för
schaktningsövervakningen markerad i rött.*

© 2021 Arkeologgruppen AB
Arkeologgruppen rapport 2021:48

Författare	Ebba Knabe
Kvalitetsgranskning	Leif Karlenby
Grafisk form	Nina Balknäs
Omslagsfoto	Glanshammar kyrka och den berörda grindstolpen närmast till höger.
Foto	Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2021:48

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Flytt av grindstolpe vid Glanshammars kyrka

L1980:7461, Glanshammars kyrka 1:1, Örebro kommun, Närke

Ebba Knabe

Lst dnr 431-1369-202

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Örebro
Landskap	Närke
Socken	Glanshammar
Fastighet	Glanshammar kyrka 1:1

Fornlämningsnummer	L1980:7461
Lämningstyp	Bytomt
Datering	1600-tal

Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2021-03-16
Länsstyrelsens diarienummer	431-1369-2021
Uppdragsnummer i Fornreg	202100392
Arkeologgruppens projektnummer	P21013

Projektledare	Ebba Knabe
Fältpersonal	Ebba Knabe

Undersökt yta	2 m ²
Inmätningsteknik	Analog
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

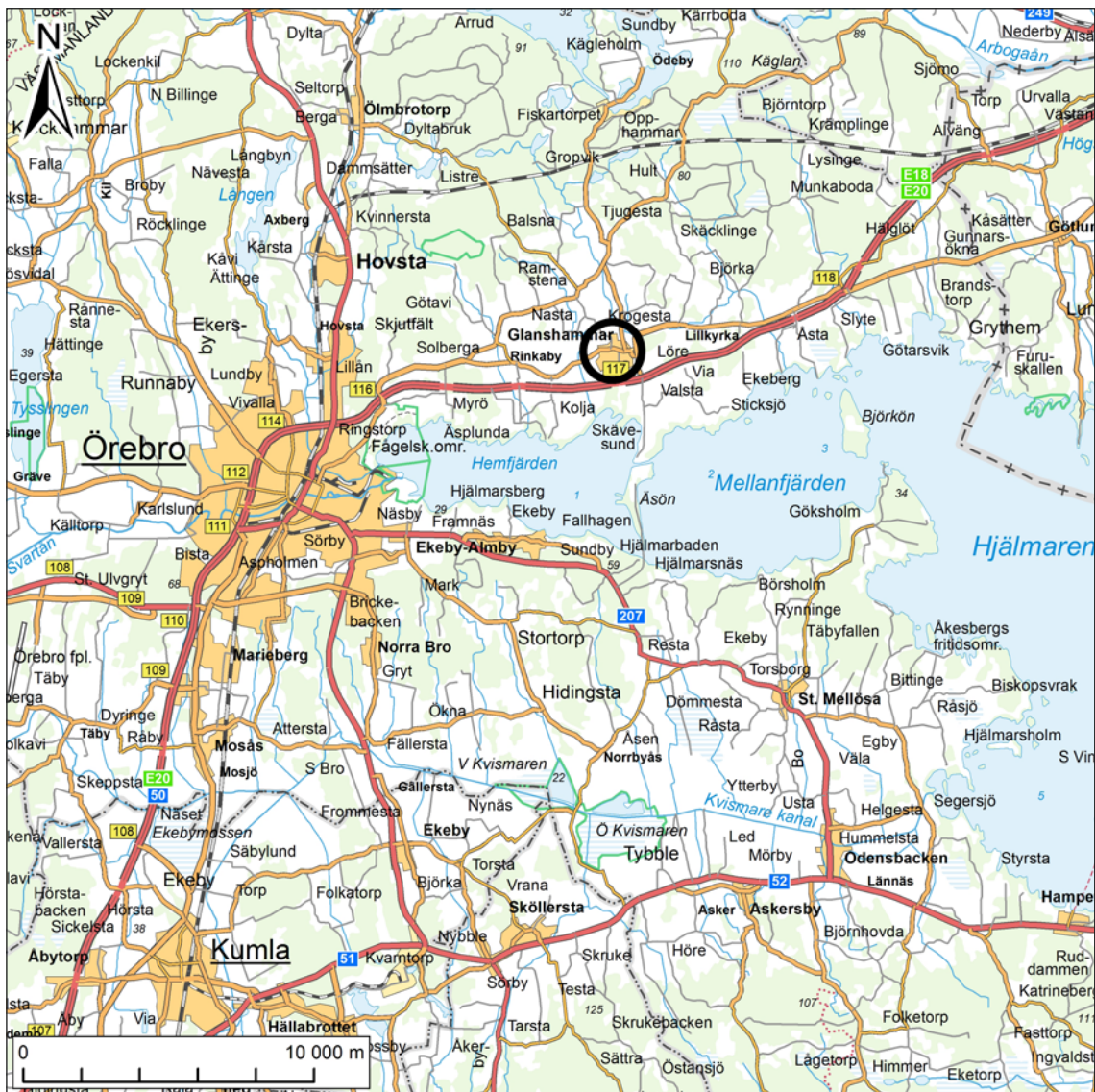
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd påträffades.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och målgrupper	8
Metod och genomförande	8
Resultat	9
Tolkning	10
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	10
Referenser	12

Figur 1. Platsen för schaktningsövervakningen markerad med svart ring. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

I samband med att Hovsta Pastorat skulle vidga ingången till kyrkogården vid Glanshammars kyrka för att underlätta för räddningstjänsten utfördes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning. Fornlämning L1980:7461 befarades att påverkas av markarbetena. Ingreppet innebar att en av grindstolparna flyttades knappt en meter. Arbetet innebar inget ingrepp i fornlämning.

Inledning

För att underlätta för räddningstjänst att kunna angöra Glanshammar kyrka behövdes en av befintlig grindstolpe och anslagstavla flyttas. Arbetena befarades göra ingrepp i den intilliggande fornlämningen L1980:7461, bestående av byggnadsrester och kulturlager från 1600-talet. Uppdraget beslutades av Länsstyrelsen i Örebro, med kostnadsansvar av Hovsta Pastorat.

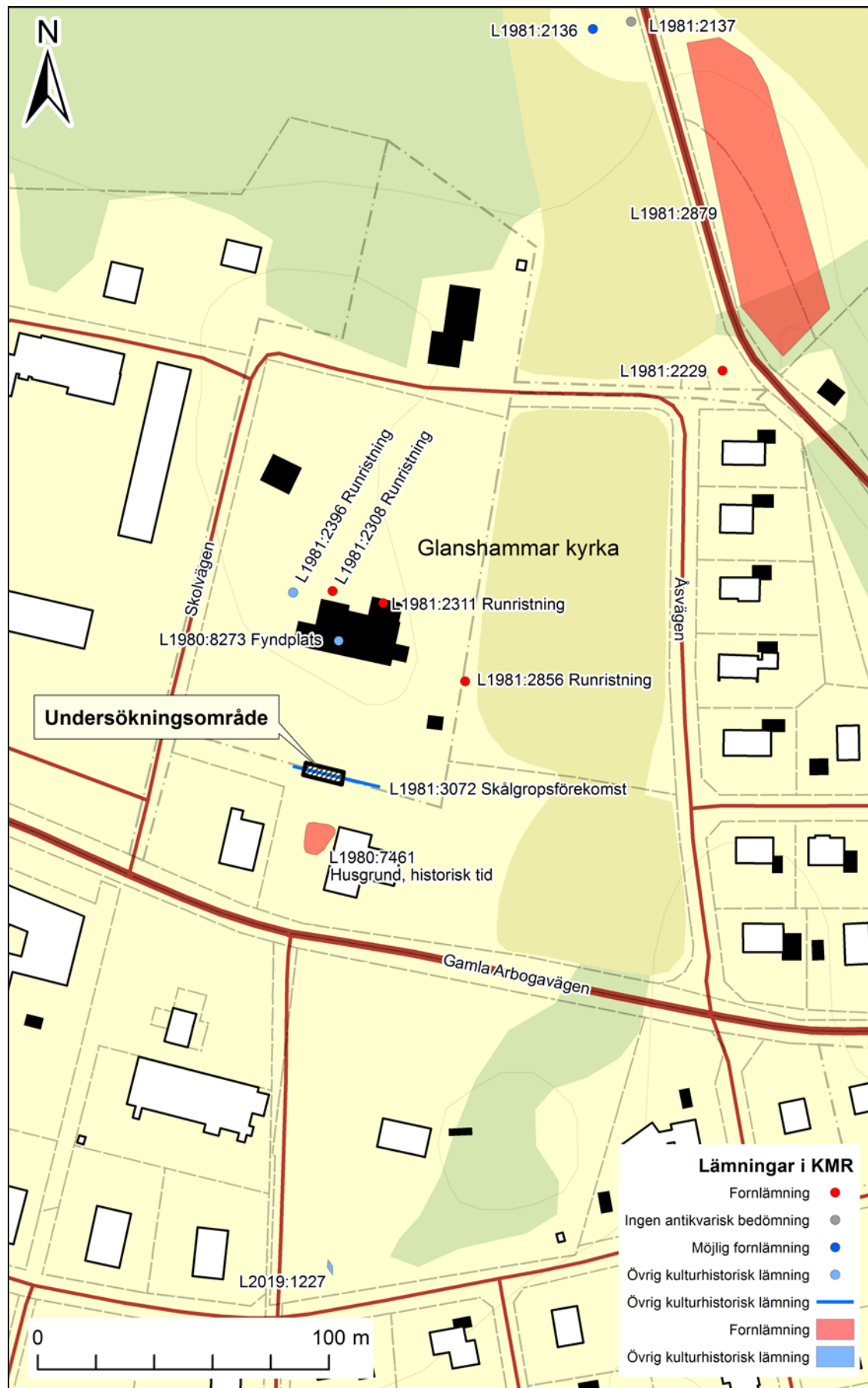
Bakgrund och kulturmiljö

Fornlämning L1980:7461 utgörs av bebyggelselämningar som har daterats till 1600-talet och hör troligen samman med den äldre klockargården inom området. Den ligger söder om Glanshammars kyrkas södra ingång, vilken utgör huvudingången. Gårdsläget blev känt då kyrkan skulle installera en ny värme- och styranläggning och arbetena övervakades av en arkeolog (Edlund 2006).

Glanshammar kyrka är belägen cirka en mil nordväst om Örebro och är kulturhistoriskt sett en av de mest värdefulla kyrkobyggnaderna i Närke och Örebro län. Fynd av bland annat runristade stenar har hittats i området vilket tyder på att kyrkans historia går tillbaka till 1000-talet. Kyrkogårdsmuren har haft olika skepnader under tidens gång. Den äldsta kända bestod av en trädgårdsgård som senare ersattes av en mur med kluven gråsten. Muren kom att byggas om och rätas upp ett flertal gånger under 1700- och 1800-talen. Vid den östra grindstolpen finns ett flertal synliga skålgropar på några av blocken. Den aktuella grinden fick sin form år 1799.

Figur 2. Karta över området med omkringliggande fornlämningar. Skala 1:10 000.

Figur 3. Undersökningsområdet markerat med svart rektangel med aktuella fornlämningar. Skala 1:2 000.

Syfte och målgrupper

Syftet med uppdraget är att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera ingreppet i fornlämningen inom det aktuella arbetsområdet. Målgrupper för rapporten är främst Länsstyrelsen och uppdragsgivaren Hovsta pastorat.

Metod och genomförande

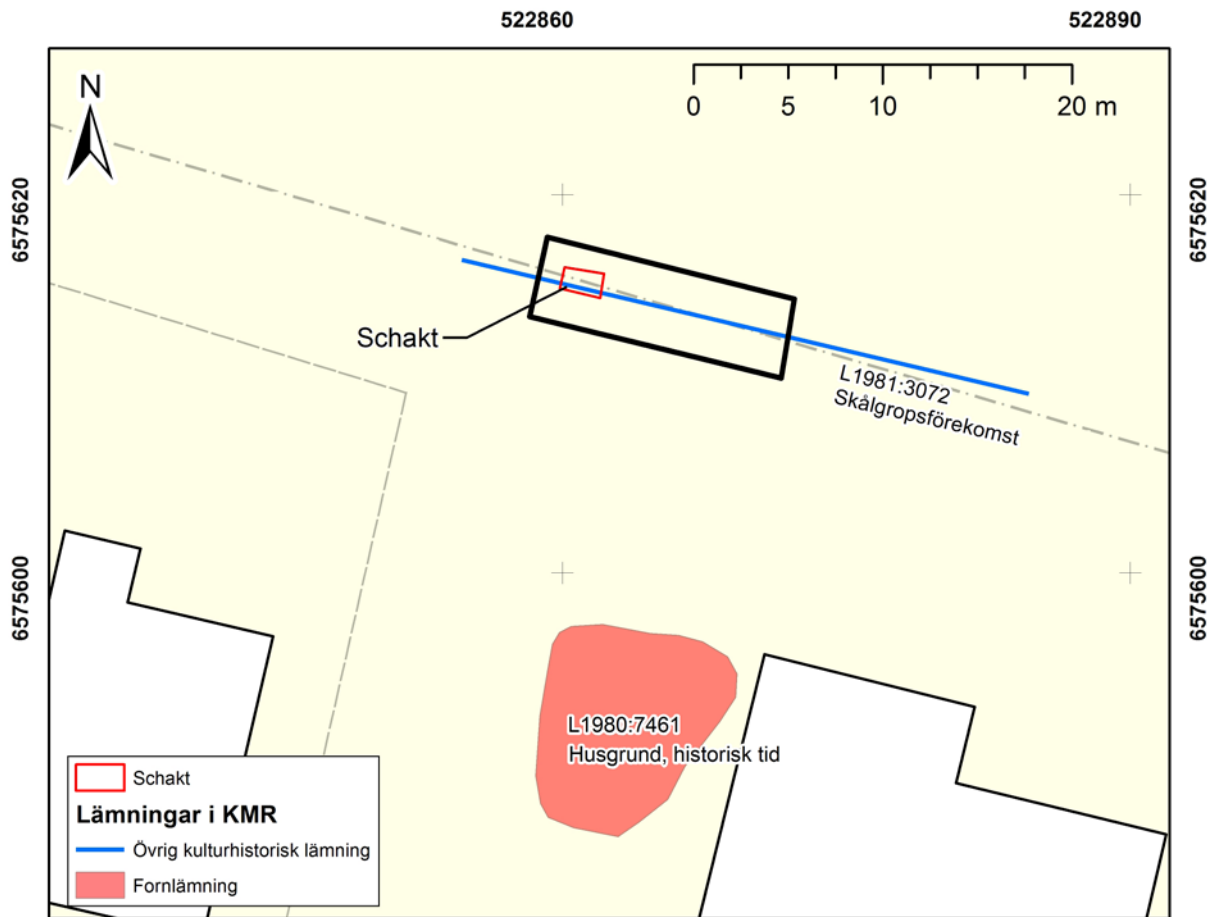
Markarbetet följdes på plats av arkeolog efter hand som arbetet fortskred. Samtliga stenar som kom att påverkas av flytten av grindstolpen genomsöktes efter skålgropar.

Figur 4. Några av skålgroparna som finns i kyrkogårdsmuren.

Resultat

Den västra grindstolpen flyttades cirka en meter genom att skjutas över på en gjuten grund. Djupen på arbetet som utfördes var så pass grunt att det inte kom att påverka någon fornlämning.

Figur 5. Schaktplan. Skala 1:400.

Tolkning

Ingen fornlämning kom att beröras.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Uppdraget har utförts enligt planen då det bestod i att säkerställa dokumentation av arbetet och den eventuella fornlämning som skulle komma att beröras.

Figur 6. Flytten av grindstolpen är genomförd.

Referenser

Tryckta källor

Martin Edlund, 2006. *Glanshammars kyrka. Installation av värme- och styranläggning*. Närke, Glanshammars socken, Glanshammars kyrka, kyrkogård och kyrktomt. UV Bergslagen, Rapport 2006:19.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2021:48

